

A Győri Ítéltábla dr.Szemes Marianna ügyvéd által képviselt felperesnek az Országos Bírósági Hivatal által képviselt I.r. és a II.r. alperesek ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Győri Törvényszék 2014. szeptember hó 24. napján kelt P.20.202/2014/24. számú ítélete ellen a felperes részéről 28. sorszám alatt benyújtott és Pf. 4.sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán - tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja és kötelezi az I. r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 150.000 (egyszázötvenezer) forintot.

Az elsőfokú ítélet perköltség megfizetésére vonatkozó rendelkezéseit részben megváltoztatja és mellőzi a felperes elsőfokú perköltségben marasztalását.

A felperes által az állam részére megtérítendő feljegyzett elsőfokú eljárási illeték mértékét 32.500 (harminckétezer-ötszáz) forintra leszállítja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 5.000 (ötezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állam részére az illetékügyben eljáró adóhatóság felhívására 19.400 (tizenkilencezer-négyszáz) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint jelen per felperese - más pertársakkal együtt - **2006. október 11. napján keresetet terjesztett elő** személyhez fűződő jogai megsértésére alapítottnan felperesenként 100.000 forint kártérítés megfizetése iránt "A" I. r. a "B" II. r. (majd az utóbbi helyett "C" II. r. alperes), a "D" III. r. és "E" IV. r. alperessel szemben. **(A továbbiakban első per)** Az I. r. alperes **2009. július 12. napján** kelt 19. P.24.413/2006./123. sz. részítéletével a per felperesei által a per I-III. r. alpereseivel szemben előterjesztett keresetet elutasította. Az elsőfokú ítélet a II. r. alperes 2010. március 18. napján kelt 2. Pf.21.727/2009/9. szám alatti részítéletével emelkedett jogerőre.

Az elsőfokú bíróság a részítélettel el nem bírált kereset tekintetében 2010. június 18. napján tűzött újabb tárgyalást 2010. október 18. napjára, majd érdemi tárgyalást követően **2011. február 7. napján** - az adminisztratív okból új számon lajstromozott perben - 19.

P.22.131/2010/4. számú végzésével a felperesek - köztük a jelen per felperese - elállására tekintettel **a pert megszüntette.**

Még a fenti per folyamatban léte alatt - ismét pertársaság keretében - a felperes pert kezdeményezett az I. r. alperessel szemben a fenti per ésszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő jogának sérelmére alapítottnan. **(A továbbiakban alapper.)** A Fejér Megyei Bíróság 2010. május 21. napján kelt 25.P.22.432/2008/80. számú rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy a fenti perben az I. r. alperes megsértette - mások mellett - jelen per felperesének a perek ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát és emiatt a felperesek az alperessel szemben méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthatnak igényt.

A II. r. alperes 2010. október 14. napján kelt 5.f.20.736/2010/6. (helyesen 5.Pf.20.736/2010/6.) számú **részítéletével az elsőfokú rész- és közbenső ítéletet részítéletnek tekintve, azt részben megváltoztatta, és a per II.-V.r. felpereseinek - köztük jelen per felperesének - keresetét elutasította.** Határozata indokolásában rámutatott, hogy a Pp.2.§./3/ bekezdése alapján a pereszes fél javára méltányos elégtétel megítélése az eljárás elhúzódásától függetlenül kizárt. A feleket az eljárási alapjogok, így a perek ésszerű időn belüli befejezéséhez való jog és a felmerült jogviták pártatlan elbírálása érdekében illeti meg. A pereszes félnek azonban nincs olyan anyagi joga, mely őt megilleti, ennek folytán nem a pereszes félnek, hanem legfeljebb az ellenérdekű félnek keletkezik az eljárás elhúzódása folytán olyan sérelme, amely méltányos összegű kártérítésre ad alapot.

Rámutatott ugyanakkor a II. r. alperes arra is, hogy a IV. r. alperessel szembeni eljárás jelenleg is folyamatban van, ezért a Pp.2.§./2/ bekezdésében foglaltakra tekintettel az eljárás elhúzódása miatt a sérelemdíj megítélése a per jogerős befejeződése hiányában kizárt. Csak a per jogerős befejezése után vizsgálható az elhúzódás kérdése, és csak ez után állapítható meg a sérelem bekövetkezte. Amennyiben a IV.r. alperessel szemben folytatódó eljárásban a II-V.r. felperesek pernyertesek lesznek, ez olyan új tény, mely mellett a jelen részítélet nem lesz akadálya az igény érvényesítésének.

Felperes módosított keresetében egyetemlegesen kérte kötelezni az alpereseket 332.000 forint elmaradt haszon és 60.000 forint tényleges kár, valamint a II. r. alperest 200.000 forint sérelemdíj megfizetésére. (17.sz beadvány) Az alperesek egyetemleges marasztalására irányuló kereset tekintetében igényét az I. r. alperessel szemben (az eljárás elhúzódása miatt) a Pp.2.§./3/ bekezdésére, míg a II. r. alperessel szemben a Ptk.339.§./1/ bekezdésére és a Ptk.349.§./1/ bekezdésére alapította. A II. r. alperessel szemben sérelemdíj iránt előterjesztett keresetét a Pp.2.§./1/ bekezdésében foglalt a perek tisztességes lefolytatásához fűződő jogának megsértésére és ahhoz kapcsolódóan az egyenlő bánásmód (Ptk. 76.§-a) és az Alaptörvény II. cikke és XV.cikk /1/ bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőséghez fűződő alapjog sérelmére alapította.

Álláspontja szerint az I. r. alperes az előtte 19. P.24.413/2006. számon folyamatban volt peres eljárásban (azaz az első perben) megsértette a perek ésszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő jogát, melyet a Fejér Megyei Bíróság rész és közbenső ítéletében meg is állapított. A II. r. alperes pedig bírói jogkörben eljárva azzal okozott kárt neki, hogy az elhúzódó perrel összefüggésben két különböző tanácsa azonos ténybeli és jogi alap ellenére ellentétes döntést hozott. A II. r. alperes egy másik tanácsa ugyanis a felperes egyik pertársa ("F") javára azonos tényállás mellett a 2006-ban indított per elhúzódására

tekintettel sérelemdíjat ítelt meg, ugyanakkor az ő esetében a II. r. alperes az alapperbeli 5.Pf.20.736/2010/6. számú részítéletben **kirívóan jogsértő jogértelmezéssel** mondta ki, hogy a felperes pervesztessége miatt nem tarthat igényt a Pp.2.§./3/ bekezdése szerinti méltányos elégtételt biztosító kártérítésre. Követeléseösszagszerűségét (332.000 forint) a "F" részére megállapított sérelemdíj elhúzódás mértéke szerinti arányosításával határozta meg. A 60.000 forint összegű igényét arra alapította, hogy ilyen összegben kötelezte a II. r. alperes feljegyzett kereseti és fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Az alperesek elsődlegesen a per megszüntetését, érdemben a kereset elutasítását kérték. Pergátló kifogásukat az I. r. alperes tekintetében a Pp.130.§./1/ bekezdés d/pontjára, a II. r. alperes tekintetében a Pp.130.§./1/ bekezdés j/pontjára alapították. A Pp.130.§./1/ bekezdés d/pontja kapcsán arra hivatkoztak, hogy az ítélt dolog következményei nem kerülhetők meg oly módon, hogy a felperes jogalapként személyhez fűződő jogsértésre hivatkozik, ugyanakkor továbbra is az eljárás elhúzódását sérelmezi, mely igénye már jogerősen elbírálásra került.

Érdemben vitatták a kereset jogalapját és annak összagszerűségét is eltúlzottnak találták. Az I. r. alperes arra hivatkozott, hogy a felperes mulasztásaival maga is hozzájárult az első per elhúzódásához (a keresetlevél hiányos volt; a 2006.október 11. napján indult ügyben még 2009. április 8. napján is bizonyítékokat csatolt és a 2009.május 22. napján személyi keresetkiterjesztés történt). Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy 203 felperes indította a pert, az alperes személyének helyesbítésére és több alkalommal a kereset kiterjesztésére, illetve beavatkozásra került sor. Ilyen körülmények mellett a 2 év 8 hónapos pertartam nem tekinthető ésszerűtlenül hosszúnak.

A II. r. alperes utalt arra, hogy a bíróság két tanácsának eltérő döntése a jogszabály eltérő értelmezésén alapul, melynek során a Pp.2.§./3/ bekezdése kapcsán az kívánt értelmezést, hogy csak a pernyertes fél javára biztosított-e a jogvédelem vagy az megilleti a pervesztes felet is. 2010-ben egységes bírói gyakorlat nem volt e körben. A Pp.2.§./3/ bekezdésének rendelkezése pedig nem teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű, magából a jogszabály szövegéből nem csak egyféle értelmezés vezethető le. Erre figyelemmel a konkrét esetben legfeljebb a felróhatóság körén kívül eső, nem nyilvánvaló és nem is kirívóan téves jogalkalmazásról lehet szó. Kiemelte, hogy a Pp.2.§./3/ bekezdése felperesi kereset szerinti értelmezése mellett sem biztos, hogy a felperes pernyertes lett volna.

Az elhúzódónak állított első per tárgya nem a felperes személyét, munkaviszonyát, státuszát, családi jogállását, életkörülményét közvetlenül érintő, hanem egy korábbi választást követően indított ügy volt, melyben elsősorban a választás szabadságához fűződő joga megsértését sérelmezte és igényelt nem vagyoni kártérítést, az ilyen jellegű perben hozott döntés önmagában személyiségi jogsértést nem valósít meg. A II. r. alperes a felperes sérelmére nem követett el személyiségi jogsértést, ítélező tevékenységében nem a felperes személye befolyásolta, azt - mindenféle többlettényállás előadása nélkül - nem lehet a felperes személye elleni támadásként értékelni.

Rámutatott, hogy a felperes és "F" keresete tekintetében a tényállás teljes egyezősége sem állapítható meg, mivel "F" többféle ténybeli alapon (több eljárás elhúzódása miatt) érvényesítette igényét.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 41.500 forint feljegyzett eljárási illetéket a Magyar Államnak, továbbá az alpereseknek mint egyetemlegesen jogosultaknak 30.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan megállapította, hogy a peres felek maguk viselik az eljárás során felmerült költségeiket.

Indokolásában arra hivatkozott, hogy az I. r. alperessel szemben a Pp. 2.§-a alapján előterjesztett kereset vonatkozásában az alapperben hozott részítélet anyagi jogereje (a Pp.229.§./1/ bekezdése alapján) az alapperben már elbírált időszak vonatkozásában a kereset érdemi elbírálásának akadályát képezi, de nem terjed ki az I. r. alperes előtt (19.P.24.413/2006, majd utóbb 19. P.27.131/2010. számon) ezt követően folyamatban volt eljárás időszakára. Kiemelte, hogy a másodfokú eljárásban az alapperbeli elsőfokú ítélet tényállása nem került kiegészítésre. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás pedig az elsőfokú rész- és közbenső ítélet meghozatalának időpontjáig (2010.május 21.) terjedő időszakot értékelte, **így jelen per felperesének a per ésszerű időn belüli elbírálásához fűződő joga megsértésére vonatkozó kereset elbírálása is ezen időpontig történt meg.**

Rámutatott, hogy emiatt a 2010.március 21. napját követő időszak vonatkozásában érdemben kellett vizsgálni a felperes keresetét. E perszakasz kapcsán azonban „inaktív” periódust nem észlelt, emiatt az I. r. alperessel szembeni keresetet elutasította. Az I. r. alperes - 2010. május 21. napját követően - 2010. október 18. napján, majd 2011.február 7. napján is tárgyalást tartott a perben, a két tárgyalás között újabb felperesi bizonyítási indítványok érkeztek a bírósághoz és a második tárgyaláson a per befejeződött. Az eljárás ezen szakában - még az eljárásra irányadó soronkívülséget is figyelembe véve- a per indokolatlan elhúzódása nem volt megállapítható, a két tárgyalás közötti időszak sem volt hosszúnak mondható.

A II. r. alperessel szemben a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti keresetet az arra irányadó Ptk.339.§./1/ bekezdése szerinti általános és a Ptk.349.§./1/ bekezdése szerinti különös feltételek együttes fennállta hiánya miatt találta alaptalannak. Kiemelte, hogy a magyar jogrendszerben nem érvényesül a precedens jog, a bíróságok a korábbi döntésekben megjelenő joggyakorlatot legfeljebb figyelembe vehetik, azonban ettől el is térhetnek, önmagában az, hogy azonos tényállás mellett ugyanazon a bíróságon két ellentétes tartalmú bírósági határozat született, nem ad alapot a bírósági jogkörben okozott kár alkalmazására.

Kiemelte, hogy nem annak van jelentősége, hogy az adott tanács értelmezése helyes-e, hanem annak, hogy az kirívóan jogszabálysértő-e. Kizárólag akkor lenne megállapítható e címen a II.r. alperes kártérítési felelőssége, ha a sérelmezett ítélet jogértelmezése kirívóan jogsértő lenne (Kúria Pfv.IV.20.582/2012/3.számú ítélet). Álláspontja szerint a II.r. alperes részítéletében a Pp.2.§./1/ bekezdését a jogszabályok által megszabott körben értelmezte annak indokát is adta. Nem kirívóan jogsértő és nem minősül nyilvánvalóan téves jogszabály értelmezésnek az, mely szerint a Pp.2.§-a alapján igényt a pervesztes fél nem érvényesíthet.

Kifejtette, hogy a felperes által a II. r. alperes vonatkozásában megjelölt egyenlő bánásmódhoz fűződő jog (Ptk.76.§.) és törvény előtti egyenlőséghez fűződő jog (Alaptörvény XV. cikk 1. bekezdés) a tisztességes eljáráshoz való jog részét is képezik az esélyegyenlőség biztosítása révén. E jogokat a bíróság akkor sérti meg eljárása során, ha az eljárási szabálysértés egyben kifejezetten a fél személye és annak valamely joga

korlátozására irányuló, a felperes azonban ilyen többlettényállást nem adott elő, csak arra hivatkozott, hogy a II.r. alperes a jogerős részítéletben tévesen alkalmazta a Pp.2.§./1/ bekezdését. Miután a bíróság a felperesi tényelőadáshoz van kötve, és a felperes a Ptk.349.§./1/ bekezdése alapján érvényesítette igényét, így a keresetét is tartalma szerint ebben a körben bírálta el.

A feljegyzett eljárási illetéket az eredeti kereset szerinti 692.000 forint összegű pertárgy érték után állapította meg. Az alperesek perköltségét a 32/2003/VIII.22./IM. rendelet szerinti képviseleti munkadíjában határozta meg.

Fellebbezésében a felperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet kereset szerinti megváltoztatását, másodsorban annak hatályon kívül helyezését kérte, egyúttal sérelmezte az elsőfokú perköltségben marasztalását is, majd utóbb módosított tartalmú fellebbezésében a módosított keresete szerinti 200.000 forint összegű sérelemdíj iránt a II. r. alperessel szemben előterjesztett igényét már nem tartotta fenn.

Kérte, az elsőfokú ítélet tényállási részében szereplő elírások javítását az alapperben hozott ítéletek jellege (az elsőfokú részítélet helyett rész- és közbenső ítélet, másodfokú ítélet helyett részítélet) a másodfokú ítéletet érintő ügyszám elírások és a "F" nevét érintő elírás ("F") kapcsán. Sérelmezte az elsőfokú bíróság Pp.2.§./1/ bekezdésével összefüggő jogértelmezését, álláspontja szerint e törvényi tényállás nem tartalmaz olyan korlátozást, hogy csak a pernyertes fél hivatkozhatna a per elhúzódására. Az, hogy Magyarországon nincs precedens jog nem jelentheti azt, hogy ugyanazon tényállás mellett két különböző bírói tanács különböző döntést hozhat. Keresetében nem precedens jogra, hanem a törvény előtti egyenlőségre, tisztességes eljáráshoz való jogra és egyenlő bánásmódhoz való joga megsértésére hivatkozott, mely jogcímen az elsőfokú bíróság el sem bírálta a keresetét, e vonatkozásában ítélete indokolása hiányos, egyébként pedig logikátlan és okszerűtlen.

Sérelmezte, hogy a per tárgyának értéke tévesen került 692.000 forintban megjelölésre, az a 2014.május 30.napján kelt beadványa szerint 592.000 forint.

Pertársai a peres eljárás elhúzódására irányuló kereset vonatkozásában pernyertesek lettek és sérelemdíjat kaptak. Rámutatott, hogy téves az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontja, hogy csupán a 2010. október 14. napját követő időszak lenne érdemben vizsgálható. Maga a II. r. alperes sérelmezett jogerős részítélete is utal arra, hogy amennyiben a későbbiekben nem lesz pervesztes, úgy új tényállás alapján sérelemdíjat követelhet, tehát a jogerős részítélet sem azt mondta ki, hogy a meghozataláig terjedő időszakban nem következett be a peres eljárás elhúzódása, hanem csak azt, hogy pervesztesként ezt nem sérelmezheti.

Az alapper az elállása folytán szűnt meg, így nem minősül pervesztesnek, emiatt olyan új tényállás állt elő, mely nem csupán a részítélet meghozatalát követő időszakra vonatkoztatható, hanem a teljes perre. Volt pertársai javára az elállás miatt megszünt perszakasz kapcsán is megállapításra került az eljárás elhúzódása miatti sérelemdíj.

Kiemelte, hogy amennyiben csak a részítéletet követő időszakot vizsgáljuk abban az esetben is iratellenes az elsőfokú ítélet azon megállapítása, hogy e perszakaszban már nem sérült az időszerűség követelménye. Az elsőfokú rész- és közbenső ítélet

meghozatalát követően az I. r. alperesnek ugyanis a tárgyalást a IV.r. alperes kapcsán még el nem bírált kereseti kérelmek tekintetében folytatni kellett volna - a négy hónapos tárgyalási időköz levonásával - e téren 12 havi késedelem állapítható meg, mely álláspontja szerint 150.000 forint sérelemdíjat mindenképpen megalapoz a javára.

A II. r. alperessel szembeni keresetet elutasító döntés kapcsán arra hivatkozott, hogy az időszerűség követelménye egy polgári peres eljárás kapcsán olyan alapjog, melynek lényegével ellentétes, hogy csak az egyik felet illeti meg, míg a másikat nem. Az ezzel ellentétes értelmezés kirívóan jogsértő, melyet az alapper másodfokú tanácselnökén és a jelen per elsőfokú bíróján kívül soha senki nem kérdőjelezett meg.

Sérelemzte, hogy az elsőfokú bíróság a II. r. alperessel szembeni - személyiségi jogsértésre alapított igénye vonatkozásában - a többlétszállásra vonatkozó tényelőadás elmaradását annak ellenére róta terhére, hogy a Pp.3.§./3/ bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének eleget tett volna.

Az alperesek javára történt elsőfokú perköltségében való marasztalása kapcsán azt kifogásolta, hogy az OBH köztudomás szerint soha nem érvényesít készkiadást meghaladó perköltséget, így e körben az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett az alperesi ellenkérelem korlátaiban.

Az alperesek az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérték.

A felperes fellebbezése az I. r. alperes vonatkozásában részben alapos, a II. r. alperes vonatkozásában nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges körben feltárta azt - a felperes fellebbezésében helytállóan hivatkozott elírások kivételével - helyesen állapította meg. Az ítélet tábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó körülményt nem észlelt, konkrét okot ebben a körben a felperes sem jelölt meg. Az ítélet tábla azonban nem osztotta maradéktalanul az elsőfokú bíróságnak az I. r. alperessel szemben a Pp.2.§-a alapján előterjesztett keresetet elutasító érdemi döntését és annak indokolását, ugyanakkor az elsőfokú bíróság másodrendű alperessel szembeni keresetet elutasító érdemi döntésével egyetértett, annak indokolását azonban az alábbiak szerint helyesbíti.

I.

Az I. r. alperessel szemben a Pp.2§-ra alapított kereset:

A jogerős ítélet anyagi jogereje azt jelenti, hogy a bíróságok a keresettel érvényesített jogot véglegesen elbírálták és azt a felek többé vitássá nem tehetik. A jogerős ítélet megváltoztatására csak rendkívüli perorvoslat (perújítás, vagy felülvizsgálati kérelem) eredményeként kerülhet sor.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy az I. r. alperessel szemben a Pp.2.§./3/ bekezdésére alapított igényérvényesítés részleges korlátját képezi a Pp.229.§./1/ bekezdése, e körben azonban az ítélt dolog tartalmi kereteit nem a 2010.05.21. előtti és az azt követő perszak szerint kell meghatározni, hanem a 2006-ban indult első per alperesei szerint. Az igényérvényesítés akadálya az első per I-II-III.r. alperessel szembeni keresetre

vonatkozó perccselekményeinek újraértékelése tekintetében áll fenn, a IV.r. alperessel szembeni perccselekmények vonatkozásában nem.

Az alapper tárgyat képező 2006.-ban indult első per IV. r. alperesével szemben előterjesztett kereset a II. r. alperes 2010. március 18. napján kelt 2. Pf.21.727/2009/9. szám alatti részítéletével nem került elbírálásra. A felperes által az alapperben a Pp. 2.§-ra alapított kereset jogerősen elutasításra került ugyan, de a IV.r. alperes vonatkozásában nem az igényt érvényesítő fél keresetösségi joga (pernyertessége) hiányára, hanem a II. r. alperes 5.Pf.20.736/2010/6. számú részítéletének indokolásában is már jelzett részben eltérő ténybeli alapa, az eljárás jogerős befejezésének, mint igényérvényesítési feltételnek hiányára tekintettel. Maga az alapper jogerős ítélete is arra mutatott rá, hogy az eljárás befejezése (mint új ténybeli alap) esetén a IV. r. alperessel szembeni teljes perszak tekintetében vizsgálhatóvá válik az eljárás időszerűsége, emiatt jelen perben sem csupán az elsőfokú bíróság értelmezése szerinti 2010.05. 21. napja utáni perszakasz értékelhető.

Az anyagi jogerő tárgyi terjedelme a rendelkező részhez szorosan kapcsolódó, azzal szoros logikai egységet képező indokolással együtt állapítható meg. Ebben az értelemben az ítéletnek nemcsak a rendelkező része, hanem az elbírált jogra vonatkozó indokolása is jogerőre emelkedik. Csak az jogi jogi okfejtés nem része az ítélt dolognak, amely az érdemi döntés megalapozására szolgál ugyan, de nem képez szoros logikai egységet azzal. (Kúria Pfv. II.21.268/2009/7.)

Az alapperbeli másodfokú döntés a IV. r. alperessel szembeni kereset kapcsán nem a 2010.05.21. napjáig felmerült időszerűségi kérdéseket értékelte, illetve saját (az I-II-III. r. alperessel szemben előterjesztett kereset elbírálása kapcsán kifejtett) jogi álláspontjához képest sem a peresztesség miatti keresetösségi jog fennálltának hiányát állapította meg, hanem lényegében egy eljárásjogi jellegű (idő előtti) igényérvényesítési szituációt igényérvényesítési anyagi jogi feltételként kezelt, amikor arra utalt, hogy nem a kereset idő előtti sége keretében, hanem érdemben kell értékelni azt, hogy az eljárás jogerős befejeződése és - saját jogi álláspontjához igazodva - annak kimenetelének ismerete előtt a fél méltányos elégtételt biztosító kártérítésre alapot adó sérelme be sem következik.

Ezzel szemben az I-II-III.r. alperessel szemben előterjesztett keresetet a II. r. alperes 2. Pf.21.727/2009/9. szám alatti jogerős részítélete elbíráta, vonatkozásukban a 2006-ban indult első pert az alapperben a II. r. alperes is befejezett perként értékelte, emiatt tévesen hivatkozott arra a felperes fellebbezésében, hogy azon eljárási szak tekintetében is ismételten értékelhető lenne az időszerűség követelménye, melyben még csak az I.-II.-III. r alperesek szerepeltek peres félként.

A fentiek fényében a IV.r. alaperessel szemben az eljárás elhúzó dása tekintetében az alábbi időpontoknak van jelentősége:

A IV. r. alperessel szemben a kereset (személyi keresetkiterjesztés formájában) 2009.05. 11. napján került előterjesztésre.

A 2009.05.11. napján előterjesztett keresetkiterjesztés kapcsán 2009. 06. 12. napján érdemi tárgyalás tartására került sor.

A per I-II-III. r. alpereseivel szemben hozott részítelet nem képezte akadályát az eljárás IV.r. alperessel szemben történő folytatásának. Az I. r. alperes azonban csak 2010.06.18. napján intézkedett a tárgyalás kitűzése iránt, melyet 2010.10.18 napján megtartott. A Pp. 142.§ (2) bekezdése szerinti, a folytatólagos tárgyalásra előírt négy hónapos tárgyalási időköz követelményének figyelembe vételével ez 12 hónapnyi (2009.10.12-2010.10.18.) „inaktív” időszakot jelent. A IV.r. alperessel szembeni kereset vonatkozásában a második tárgyalást 2009.10.12. napján meg kellett volna tartani, a peradatok szerint ezt az ügy körülményei nem zárták ki.

A felperes I. r. alperessel szemben előterjesztett keresetét - önmagához viszonyítva ezen tizenkét hónaphoz arányosítottan (332.000 : 27 hónap x 12 hónap) - vizsgálva, az egy hónapra vetített igénye, s ezáltal a kerekítéssel a 12 hónapra azámított 150.000,-Ft-os követelés nem volt eltúlzottnak tekinthető, ezért azt az ítéltábla is elfogadta a marasztalás alapjaként.

II.

A II. r. alperes vonatkozásában előterjesztett kereset:

Észlelte az ítéltábla, hogy a felperes a II.r. alperes vonatkozásában a 332.000 forint megfizetésére vonatkozó keresetét elmaradt haszon címén tartotta fenn, 60.000,-Ft ot költségként felmerült kárként kért (17.sorszám alatti beadvány), s ezeket meghaladóan igényelt személyiségi jogai megsértésére alapítottan 200.000 forint sérelemdíjat.

Az utóbbi - az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal szemben nem egyéb jogcímként - hanem a keresethalmazat egyik elemeként került megjelölésre. Tekintettel arra, hogy a felperes a másodfokú eljárásban keresete utóbbi összetevőjét már nem tartotta fenn, az elsőfokú bíróság ezen igény elbírálásával kapcsolatos mulasztása nem minősül olyan, az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértésnek mely megalapozná az elsőfokú ítélet részben történő hatályon kívül helyezését.

A felperes keresetének másik két összetevője tekintetben kiemeli az ítéltábla, hogy azt a **felperes a II. r. alperessel szemben alapvetően arra alapította, hogy az téves jogértelmezéssel utasította el az alapperben a keresetét.**

Rámutat az ítéltábla, hogy az ügy érdemében hozott döntés nem csak a felekre irányadó végleges jelleggel, hanem minden más később eljáró szervet is köt. Ezzel összhangban mondja ki a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. (Bszi) 6.§-a, hogy a bíróság határozata mindenkire kötelező. Ugyanígy rendelkezett a korábbi - az érintett határozat meghozatalakor és 2011. december 31. napjáig hatályban volt Bszi (1997. évi LXVI.tv.) 2.§./1/ bekezdése, melynek értelmében a bíróságok a vitássá tett vagy megsértett jogról - törvényben szabályozott eljárás során - véglegesen döntenek és a törvény 7.§-a értelmében a bíróság határozata mindenkire kötelező.

A bírói jogkörben okozott kár megtérítése iránti perek kapcsán a bírói gyakorlat nem tekinthető egységesnek annak megítélése kapcsán, hogy **mennyiben alapítható a bíróság kártérítési felelőssége a jogerős döntés (téves vagy annak vélt) tartalmára.**

Az egyik álláspont szerint a jogerős ítélet a Ptk. 349.§-ára alapított igényérvényesítés tekintetében speciális helyzetet foglal el, s ítélezés egyre inkább a jogalkotásra jellemző

immunitásra tesz szert. Ezen gyakorlat követői a jogerős bírói ítélet tartalma alapján, még nyilvánvaló és kirívó jogalkalmazási és jogértelmezési hiba esetén sem állapítják meg az eljáró bíróság kártérítési felelősségét. Ezt azzal indokolják, hogy egy kártérítési perben eljáró bíróság nem bírálhat felül egy más ügyben hozott jogerős ítéletet, nem ítélteti meg, hogy az téves, vagy sem és ha téves abban az esetben a tévedés kirívó jogalkalmazási és jogértelmezési hibára vezethető-e vissza. (BH.1993. 32., BDT.2006.1496., BDT.2006.1495., BDT.2009.1949.)

Elhatárolandó ettől az esetkörtől az, amikor a jogerős ítélet felülbírálata nem a kártérítési perben eljáró bíróságra hárul, hanem az ítélet (akár elsőfokú döntés) jogszabálysértő voltát az azzal szemben előterjesztett fellebbezés, vagy felülvizsgálati kérelem folytán eljáró bíróság állapítja meg határozatában. Az ekként az eljárásjog keretei között felülbírált ítélet meghozatalával okozati összefüggésben is bekövetkezhet olyan kár, amelyen az ítéletet megváltoztató, vagy hatályon kívül helyező jogorvoslati határozat már nem változtathat. Ezen esetben a felróhatóság vizsgálata a Ptk.349.§-a fent kifejtett elvei szerint alapul.

A másik álláspont szerint a fél alapíthatja keresetét az ítélet tartalmára is, a közigazgatási jogkörben okozott kár - és azon belül a bírói jogkörben okozott kár - megtérítése iránti perek gyakorlatában szabályként egyformán az érvényesül, hogy a munka jellegével együtt járó jogszabály alkalmazási és értelmezési tévedések a felróhatóság körén kívül esnek (BH1982.140). Ilyennek azon jogértelmezési és jogalkalmazási tévedések minősülnek, amelyek nem feltűnően súlyosak, nem nyilvánvalóan tévesek. Ha jogalkalmazó szerv a jogszabály egyértelmű, több értelmezési lehetőséget nem engedő rendelkezését hagyja figyelmen kívül, abban az esetben nem lehet szó menthető jogalkalmazási tévedésről (BH2003.236).

A tévedés súlyának értékelésére általában akkor kerül sor, amikor a jogalkalmazás során tényállást kell megállapítani, jogszabályokat kell értelmezni, és ezek egybevetésével kerül sor a döntés meghozatalára. Ennek megfelelően nem állapítható meg a jogalkalmazó szerv kártérítési felelőssége akkor, ha az ügyben megállapított tényállás az alkalmazandó jogszabály többféle értelmezését is felvetheti.

Az ítélőtábla az elsőként ismertetett álláspontot fogadja el, s nem lát lehetőséget a bíróság kártérítési felelősségének megállapítására pusztán a jogerős döntés (téves vagy annak vélt) tartalmára alapítottnan.

A teljesség kedvéért jegyzi meg az ítélőtábla azt, hogy a felperes keresete a második álláspont szerint vizsgálva sem lenne alapos, ugyanis a Pp.2.§-a szerinti az alapvető jogaiban sérelmet szenvedett félnek méltányos elégtételt biztosító kártérítés - mint új anyagi jogi jogintézmény - alkalmazása kapcsán a szabályozást érintő számos (csaknem valamennyi) kérdésben eltérő bírói gyakorlat alakult ki. E jogszabályhely szövegezése alapján kérdésessé vált, hogy csak jogerősen befejezett ügyekben lehet-e az időszerűség sérelme miatt igényt előterjeszteni, vagy folyamatban lévő ügyekben is (BDT.2008.1811., Győri Ítélőtábla Pf.I.20.138/2007/6., Legfelsőbb Bíróság Pf.VIII.20.221/2007/4., a Csongrád Megyei Bíróság Polgári Gazdasági és Közigazgatási Kollégiumának 4/2002/XI.22./ ajánlása; a Pécsi Ítélőtábla Polgári Kollégiumának 2/2006/VI.2./ véleménye; a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság Polgári- Gazdasági- Közigazgatási Kollégiumának 3/2003/X.10./ ajánlása.) Arra vonatkozóan is többféle bírói gyakorlat alakult ki, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogot személyiségi jogként is vagy csak eljárási alapjogként kell értelmezni. (II.rendű alperes neve Pf.20.391/2010/4. Győri Ítélőtábla

Pf.V.20.330/2013/5., II.rendű alperes neve 17.Pf.20.484/2013/6., Győri Ítéltábla Pf.V.20.010/2013/6.; II.rendű alperes neve Pf.I.21.304/2006/5.sz. ítélete.) Vita merült fel annak kapcsán is, hogy csupán az érdemi döntés tekintetében alkalmazható a Pp.2.§-a vagy az eljárás folyamán egyes kérdésekben hozott döntések esetében is.

Tény, hogy a kérdéses jogszabályhely értelmezése kapcsán a felperes által jelen perben sérelmezett azon szűkítés, hogy a nevezett eljárási alapjog csak a nyertes felet illeti meg más döntésekben nem érhető tetten. A jogintézmény azonban eleve nehezen volt beilleszthető a polgári jog hagyományos kártérítési rendszerébe, újszerű jellegére, annak egyes elemeivel összefüggésben kialakult rendkívül eltérő bírói gyakorlatra és a jogelméleti munkákban is megjelent eltérő értelmezésekre tekintettel önmagában a II. r. alperes téves jogértelmezése nem tekinthető olyan kirívóan súlyos és - emiatt egyben felróhatónak is tekinthető - jogértelmezési tévedésnek, mely kártérítési felelősségét megalapozhatná.

Erre tekintettel - tartalma szerint - saját álláspontjához képest helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy a II.r. alperes sikerrel mentette ki magát a kártérítési felelősség alól.

III.

Tévesen hivatkozott arra a felperes fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság a törvény előtti egyenlőségre, tisztességes eljáráshoz való jogra és egyenlő bánásmódhoz való joga megsértésére alapított keresetét nem bírálta el és e vonatkozásában ítélete indokolása hiányos. Ugyancsak alaptalan a fellebbezés azon hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság a Pp.3.§./3/ bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének sem tett eleget, s nem tájékoztatta arról, hogy milyen többlettényállást kell igazolnia.

Az elsőfokú ítélet II.3. pontja ugyanis a Ptk.349.§-a mellett (II.2.pont) utalt arra is, hogy a felperes által megjelölt egyéb jogcímenek sem látott lehetőséget a II. r. alperes marasztalására, azaz keresete e vonatkozásban is elbírálásra került. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásából kitűnően a személyiségi jogsérelem keretében nem azt értékelte a felperes terhére, hogy nem igazolt személyiségi jogsértést megalapozó többlettényállást, hanem azt, hogy az eljárási alapjog sérelmén túlmutató, a személyiségi jogi sérelem alapját képező tényállást elő sem adott. Emiatt a felperes által hiányolt körben bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatás, s további indokolási kötelezettség sem terhelte.

Ezzel összefüggésben rámutat az ítéltábla, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog nem tekinthető személyhez fűződő jognak, hanem ún. eljárási alapjog, azonban annak megsértése eredményezheti valamely személyhez fűződő jog megsértését is. A felperes keresetében azonban a személyhez fűződő jogokat is megjelölve, azok sérelmét megvalósító tényállásként kizárólag a másodrendű alperes egyik tanácsához képest a bíróság más tanácsai által más perekben hozott eltérő tartalmú döntést jelölte meg.

Önmagában ez - ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt - nem minősíthető a II. r. alperes kifejezetten a felperes személye ellen irányuló jogellenes eljárásának, mely az

eljárási alapjog sérelmén túl a személyiségi jogok sérelmének megállapítását is megalapozná. Egységes a bírói gyakorlat ugyanis abban, hogy mind a bírósági jogkörben eljáró ügyintéző, mind a közigazgatási jogkörben eljáró ügyintéző eljárási szabálysértése, téves, vagy az ügyfél által annak tartott jogértelmezése önmagában személyiségi jogok megsértésének megállapítására általában nem ad alapot, ehhez többlettényállás megvalósulása szükséges, általában az, hogy az eljárási szabálysértésre a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt kerüljön sor (BH2008.142;)

IV.

A per tárgyának értékét is helyesen határozta meg 692.000 forintban az elsőfokú bíróság, az a legmagasabb összegű (eredetileg előterjesztett) kereset szerint alakul. A kereset - fellebbezésben hivatkozott - leszállítása azt nem érinti.

Alappal hivatkozott viszont a felperes arra, hogy miután az alpereseket nem ügyvéd, vagy jogtanácsos képviselte a perben képviseleti költség megállapítására a Pp.75.§-a és a 32/2003/VIII.22./IM. rendelet alkalmazásával nem lett volna lehetőség.

A fentiekre tekintettel az ítélőtábla a Pp.253.§./2/ bekezdése alapján az elsőfokú ítélet I.r. alperessel szemben a keresetet elutasító rendelkezését és a perköltségre vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatta, a rendelkező részben foglaltak szerint marasztalta az I.r. alperest a felperes javára, s mellőzte a felperes elsőfokú alperesi perköltségben marasztalását, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felperesnek megtérítendő elsőfokú perköltsége nem merült fel, így arról az ítélőtáblának a megváltozott pernyertesség ellenére sem kellett határoznia.

A megváltozott pernyertességi arányhoz igazította az ítélőtábla a felperes által megtérítendő elsőfokú eljárási illeték összegét, míg az I. r. alperes részleges pervesztességére eső feljegyzett elsőfokú illeték a 6/1986 (VI.26.) IM. r. 13.§ (1) bek. és 14.§-a alapján az állam terhén marad.

A másodfokú eljárásban az I. r. alperessel szemben kisebb részben pernyertes, a II.r. alperessel szemben vesztes lett a felperes. Az alperesek oldalán megtérítendő másodfokú költség nem merült fel, a Pp.78.§./1/ bekezdése alapján a felperes a pervesztességére eső másodfokú költségeit maga köteles viselni, ugyanakkor a Pp.81.§ (1) bekezdése szerint, pernyertessége arányában kérheti az I. r. alperestől másodfokú költségei megtérítését, melyet az ítélőtábla a felperesi jogi képviselő által kifejtett jogi képviseleti tevékenységgel arányban határozott meg 32/2003/VIII.22./IM. rendelet 3.§ (3) és (5) és (6) bekezdése alapján.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illeték pervesztességére eső részének megtérítésére a felperes a 6/1986 (VI.26.) IM. r. 13.§ (2) bekezdése alapján köteles, míg az I. r. alperes pervesztességére eső feljegyzett illeték az I. r. alperes illetékmentessége folytán a 6/1986 (VI.26.) IM. r. 13.§ (1) bek. és 14.§-a alapján az állam terhén marad.

Győr, 2015.évi február hó 12.napján

Dr.Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr.Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr.Szalay Róbert sk.
bíró

